

<https://www.ideatovalue.com/inno/nickskillicorn/2016/03/innovation-15-experts-share-innovation-definition/> (accessed 24.10.2021).

3. Oslo Manual: Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 3rd Edition OECD/EC, 2005.

4. Philips, R. (1997). Innovation and Firm Performance in Australian Manufacturing. *Industry Commission, Staff Research Paper* (Canberra).

5. Джинджоян В.В. Впровадження продуктових та процесних інновацій у збутову діяльність туристичних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 9. С. 39-45.

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА НА РОЗВИТОК КРАЇН

*Єрфорт І.Ю., к.е.н., доцент
Донбаська державна машинобудівна академія*

В літературі можна виділи три головні концептуальні підходи до підприємництва. Перший – функціональний підхід, пов'язаний із суб'єктами, які приймають ключові рішення у сфері інвестицій, виробництва, інновацій, розміщення, досліджень і розробок. З цієї точки зору підприємництво є психологічною рисою, яка пов'язана з динамізмом, креативністю та оригінальністю. Такий підхід стосується менеджерів мульти-національних компаній, державних підприємств або неприбуткових організацій, і різних підприємців всередині організацій. Другий підхід фокусується на фірмі як головній діючій одиниці в економіці. До фірм відносяться приватні підприємства, акціонерні товариства, державні підприємства, дочірні підприємства мультинаціональних компаній. Ці фірми є одиницями, які приймають ключові рішення щодо інвестицій, розширення у нові види діяльності або переміщення в інші країни. Існує багато літератури щодо поведінки фірм у країнах, які розвиваються, що досліджує характеристики фірм, включаючи їх економічну та інноваційну ефективність, можливості та бізнес-стратегії [1]. Третій концептуальний підхід фокусується на приватних підприємствах. У межах цього підходу підприємець розглядається як особа, що водночас є і власником і активним учасником ведення бізнесу. Це стосується переважно малих та середніх підприємств, стартапів та приватних підприємців.

Концепція інновацій пов'язана із втіленням у практику винаходів [2]. Вузкий технологічний підхід фокусується конкретно на продукті та процесі інновацій, або технологічній інновації, що є результатом технологічного підприємництва. Більш широкий підхід пов'язує інновацію не лише з розвитком нових продуктів, нових процесів і нових джерел поставок, а також із розробкою нових ринків і розвитком нових шляхів організації бізнесу. Інноваційна ефективність може вимірюватися різними шляхами: використанням патентів, товарних знаків, R&D витратами.

Різні види та ступені інновацій можуть мати місце на різних етапах розвитку країн. У роботі [3] представлено оновлений варіант відмінностей між

орієнтованими на фактори, на ефективність та на інновації стадіями розвитку. Орієнтована на фактори стадія характеризується високим рівнем безробіття у великому неформальному секторі та високим рівнем стартапів малого бізнесу. На цій стадії переважає виробництво, орієнтоване на низькі витрати та ресурси. Інновації можуть нараховувати лише п'ять відсотків загального обсягу економічної діяльності у економіках, які базуються на факторах. На стадії ефективності доля стартапів починає зменшуватися по мірі того як капітал та інші виробничі фактори використовуються більш ефективно, збільшуючи їх норму прибутку. В результаті підприємства стають більшими та починають експлуатувати ефект масштабу. В такому випадку інновації стають більш важливими і потенційно становлять близько 10 відсотків обсягу економічної діяльності. На інноваційній стадії знання стають рушійною силою зростання по мірі того як країни вже на кривій виробничих можливостей намагаються внести зміни. При такому сценарії інновації складають більше 30 відсотків обсягу економічної діяльності.

Хоча виокремлення таких відмінностей є корисним, воно недооцінює важливість підприємницьких інновацій на ранніх стадіях розвитку. Одна з причин цього полягає у необхідності розрізняти інкрементальні інновації та більш радикальні інновації. Останні є важливими для розвинутих економік, де конкуренція є інтенсивною і де багато підприємств вже здійснюють виробництво на межі виробничих можливостей. У країнах, які розвиваються та наздоганяють розвинуті, інкрементальні інновації можуть бути більш важливими. Також важливо розрізняти інновації, що є новими для країни або підприємства та інновації, що є новими для світу. Перший тип інновацій називається імітацією і здійснюється підприємцями країн, які розвиваються, шляхом адаптування нових продуктів або процесів інших частин світу. Такі інновації можуть відігравати важливу роль в технологічному оновленні та збільшенні використання та ефективного розподілу виробничих факторів. Нарешті, теорія стадій розвитку з'ясовує відмінність між традиційними галузями (такими як виробництво напоїв, сільське господарство, текстильне виробництво, ткацьке виробництво, виробництво взуття) та високотехнологічними галузями (такими як аерокосмічна, інформаційних технологій, фармацевтична, електроніки). Але в сучасній глобальній економіці усі галузі залежать від технологічного розвитку, який створює інноваційний виклик для країн, що розвиваються. У світовій економіці, яка характеризується зростаючою нерівністю, кілька країн, які розвиваються, досягли високих темпів розвитку (зокрема, Китай, Південна Корея і Тайвань). Ці країни спромоглися акумулювати та адаптувати міжнародні технологічні знання і тому досягли випереджаючих темпів розвитку. Теорії еволюційного зростання не погоджуються, що економіки, які відстають у розвитку, можуть вигравати за рахунок переваг технологічної відсталості. Вони можуть отримувати вигоду від глобального розповсюдження технології та мати доступ до нових технологій, не несучи усі витрати та ризики інвестицій у нові знання [4].

Література:

1. Naudé, W.A. (ed.) (2011) *Entrepreneurship and Economic Development*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
2. Fagerberg, J., D.C. Mowery and R.R. Nelson (2005) *The Oxford Handbook of Innovation*. Oxford: Oxford University Press.
3. Acs, Z. and L. Szerb (2009) “The Global Entrepreneurship Index (GEINDEX)”, *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, 5(5): 341–435.
4. Naudé, W., Szirmai, A and Goedhuys M. (2011) *Innovation and Entrepreneurship in Developing Countries*, United Nations University: Policy Brief, 1.

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Єсіна Н.О., к.п.н., доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

На сучасному етапі розвитку нашої держави відбуваються складні політичні, економічні та соціальні процеси, що призводять до виникнення різноманітних суспільних проблем. Вирішення яких, потребує нових інструментів, які в сучасних умовах будуть максимально ефективними. Саме соціальне підприємництво є одним із ключових та інноваційних інструментів вирішення даних проблем.

Аналіз наукової літератури дозволив встановити, що проблемою соціального підприємництва, його особливостями, критеріями та формами займалися (З. Галушка [1], Н. Горшіна [2], Н. Москалюк [3], відмінності соціального підприємства від благодійної діяльності та бізнесу розкрито в студіях М. Наумова [4], А. Свінчука [5]).

На основі аналізу положень наукових праць Н. Горшіної [2], Н. Москалика [3], М. Наумової [4] визначено поняття соціальне підприємництво як реалізація соціально-інноваційної підприємницької діяльності, значна частина прибутків від якої спрямовується на фінансування соціальних проєктів та програм, покращення умов життя певній групі населення, або надання їй послуг на вигідних умовах.

Виходячи із вище сказаного, головними критеріями, за якими підприємництва визнаються соціальними є:

- працевлаштування вразливих верств населення (ветерани АТО, ВПО, люди з інвалідністю, мешканці сільської місцевості тощо);
- частина чи весь прибуток від діяльності спрямовується на підтримання статутної діяльності громадських організацій, благодійних організацій чи благодійних фондів;
- частина чи весь прибуток спрямовується на фінансування окремих видів послуг для соціально вразливих груп населення, підтримки соціальних, культурних чи спортивних заходів, проєктів.

На основі аналізу наукової літератури Н. Горшиної [2], Н. Москалюк [3] були виявлені основні форми соціального підприємництва як інноваційного